

Maturitní témata – Dějepis

školní rok 2023/2024

- 1. Pravěk, vznik a vývoj člověka, periodizace pravěku, charakteristika období, naleziště, kultury**
I. Předchůdci druhu *Homo sapiens*; II. Nejstarší anatomicky moderní lidé, rozdíly oproti neandrtalcům; III. Paleolitické umění s důrazem na jižní Moravu; IV. Neolitická revoluce; V. Doba měděná a bronzová; VI. Doba železná a keltská kultura u nás; VII. Doba římská a Germáni na našem území
- 2. Starověk – staroorientální státy (Mezopotámie, Egypt aj.)**
I. Města a říše starověké Mezopotámie (do pol. 1. tis. př. n. l.); II. Starověký Egypt – periodizace, nejslavnější panovníci, umění; III. Chetitě a Bedřich Hrozný; IV. Rozšiřování Perské říše; V. Fénicičané a Izraelité; VI. Protoindická civilizace a Indie za Ašóky; VII. Nejstarší čínské dynastie
- 3. Starověk – antické Řecko, periodizace, nejdůležitější mezníky jeho dějin, přínos**
I. Minojská civilizace; II. Mykénská civilizace a její vztah k homérským eposům; III. Temné období řeckých dějin; IV. Archaické Řecko a vznik *polis*; V. Sparta a Athény, rozvoj demokracie a umění v klasickém období; VI. Válečné konflikty v 5. století; VII. Makedonci a Alexandr Veliký; VIII. Helenistické říše
- 4. Starověk – antický Řím, periodizace, nejdůležitější mezníky jeho dějin, přínos**
I. Národy a kultury starověké Itálie; II. Legendární počátky Říma a Římské království; III. Římská republika a punské války; IV. Krizové jevy 2.–1. stol. př. n. l. včetně triumvirátů; V. Římské císařství za principátu; VI. Ježíš Kristus, apoštolové a šíření křesťanství; VII. Dominát, rozdělení a pád Římské říše; VIII. Zakládání barbarských království
- 5. Vznik raně feudálních států v Evropě po rozpadu Římského impéria. Byzanc, Francká říše, Anglie, Francie, Kyjevská Rus. Úloha křesťanství**
I. Byzantská říše za Justiniána; II. Oslabení Byzance kvůli vnějším i vnitřním potížím; III. Rozkvět Francké říše za Pipinovců / Karlovců; IV. Anglie do r. 1066; V. Rozkvět a pád Kyjevské Rusi; VI. Vznik islámu a arabská expanze do Evropy; VII. Vikingské a maďarské útoky v raně středověké Evropě
- 6. První státní útvary na našem území do konce 12. stol. Velká Morava. Český stát za prvních Přemyslovců**
I. Příchod Slovanů a Sámova říše; II. Velkomoravská říše – knížata, kultura, cyrilometodějská misie; III. Počátky Českého knížectví a jeho vzestup v 10. století; IV. Vláda Břetislava a Vratislava II.; V. Vláda Vladislava II.; VI. Architektura, umění a literatura českého raného středověku

7. Český stát za posledních Přemyslovců a Lucemburků

I. Dědičný královský titul ve 13. století; II. Zakládání měst za přemyslovců; III. Význam Kutné Hory za posledních Přemyslovců; IV. Nástup Lucemburků na český trůn; V. Státnické a zakladatelské dílo Karla IV.; VI. Problematická vláda Karlova syna; VII. Krizové jevy 14. století

8. Snahy o očistu církve. Vystoupení mistra Jana Husa. Husitské hnutí

I. Jan Hus, jeho předchůdci a jejich kritika soudobé církve; II. Zavedení utrakvismu a první pražská defenestrace; III. Křížové výpravy ve 20.–30. letech; IV. Hlavní rysy husitství, rozdíly mezi jednotlivými skupinami; V. Jednání s basilejským koncilem a jejich výsledek; VI. Vzestup Jiřího z Poděbrad; VII. Spor s papežstvím v 60. letech; VIII. Jednota bratrská

9. Evropa v období vrcholného a pozdního středověku s důrazem na dějiny Francie, Anglie, Německa a Ruska

I. Sňatek Jindřicha Plantageneta a bitva u Bouvines; II. První křížová výprava a její výsledky; III. Pozdější křížové výpravy a úpadek moci křižáků; IV. Svatá říše římská – území, královská volba, investitura; V. Rusko-mongolské soupeření ve 13.–14. století; VI. Stoletá válka – periodizace a nejvýznamnější bitvy / události

10. Zámořské objevy, jejich příčiny a význam pro evropskou společnost

I. Příčiny zámořských objevů v 15. století; II. Španělské a portugalské plavby 15.–16. století; III. Předkolumbovské civilizace a jejich zánik; IV. Nové plodiny a další důsledky zámořských objevů; V. Anglické kolonie a soupeření se Španělskem; VI. Francouzské a nizozemské kolonie

11. Reformace a protireformace v Evropě. Evropa v 16. století

I. Vystoupení Martina Luthera a německá reformace; II. Význam Augšpurského míru; III. Švýcarská reformace a její šíření; IV. Rozdíly mezi katolicismem a protestantstvím; V. Vznik anglikánské církve; VI. Náboženské spory ve Francii 16. století; VII. Význam kalvinismu pro dějiny Nizozemí; VIII. Katolická reakce na protestantismus

12. Jagellonci na českém trůně. Habsburkové na českém trůně do r. 1620

I. Náboženské spory, stavovství a umění v době jagellonské; II. Nástup Habsburků na český trůn a spory se stavy; III. Česká konfese; IV. Vláda Rudolfa II. s důrazem na náboženskou otázku; V. Fenomén rudolfínské Prahy; VI. První fáze třicetileté války („válka česká“)

13. Třicetiletá válka v Evropě (1618–1648). Příčiny a průběh

I. Příčiny a charakter války; II. Dánové, Švédové a Albrecht z Valdštejna; III. Švédsko-francouzská fáze války; IV. Torstenssonovo vojsko na Moravě; V. Rekatolizační politika u nás po Bílé Hoře; VI. Obsah mírových smluv a důsledky války

14. Anglická revoluce. Vznik parlamentarismu. Počátky průmyslové revoluce

I. Spory mezi Stuartovci a parlamentem ve 40. letech; II. Občanská válka a její krvavý konec; III.

Mocenský vzestup Olivera Cromwella; IV. Anglie v období Protektorátu; V. Restaurace Stuartovců a tzv. Slavná revoluce; V. Charakteristika parlamentarismu, hlavní politické strany; VI. Počátky průmyslové revoluce: vynálezy a klíčová odvětví

15. Absolutismus v Evropě 17. a 18. století. Francie, Rusko, Prusko

I. Vláda „krále slunce“ ve Francii; II Zámek ve Versailles; III. Vzestup Ruska ze severní války; IV. Úspěchy Ruska za carevny Kateřiny; V. Pruské království – vznik, slavní panovníci, účast na evropské politice; VI. Charakteristika osvícenského absolutismus

16. České země za vlády Marie Terezie a Josefa II.

I. Nástup Marie Terezie a války o rakouské dědictví; II. Sedmiletá válka u nás i ve světě; III. Reformy Marie Terezie a jejich význam; IV. Manžel a rodina M. Terezie; V. Reformy Josefa II. a jejich význam; VI. Špilberk v době Josefa II.

17. Velká francouzská revoluce. Její význam pro dějiny Evropy a světa

I. Pařížské události r. 1789 a role Bastily; II. Přijetí klíčových dokumentů, úloha krále; III. Bitva u Valmy a její důsledky; IV. Charakteristika jakobínského teroru a jeho hlavního strůjce; V. Francie v období Direktorie; VI. Vliv Velké francouzské revoluce na jiné země

18. Napoleonské války. Vídeňský kongres.

I. Vojenský a politický vzestup Napolena; II. Slavkov a další (ne)úspěchy Napolena napříč Evropou; III. Francouzská vojska v Rusku; IV. První Napoleonův pád (1813); V. Úloha vídeňského kongresu, Svatá aliance; VI. Stodenní císařství a druhý Napoleonův pád

19. Vznik USA. Vývoj Spojených států v 19. století. Válka Jihu proti Severu a její důsledky

I. Důvody nespokojenosti osadníků s britskou politikou; II. Deklarace nezávislosti a její význam; III. Válka za nezávislost a role Francie v ní; IV. Charakteristika USA a jejich ústavy; V. Rozšiřování amerického území v 19. století; VI. Rozdíly mezi severními a jižními státy; VII. Příčiny a průběh občanské války; VII. Období rekonstrukce jižních států

20. Revoluce a národní hnutí v Evropě v 1. pol. 19. stol. Revoluční rok 1848 v Evropě

I. Úvahy o jednotném Německu a Itálii; II. Řecká válka za nezávislost; III. Polská revoluce r. 1830; IV. Červencová monarchie, druhá republika a druhé císařství ve Francii; V. Italský rok 1848 a role Sardinie; VI. Rok 1848 v německých zemích, velkoněmecká a maloněmecká koncepce

21. Revoluční rok 1848 u nás. Česká politika v letech 1848–1867

I. Petice a Ferdinandův kabinetní list z jara 1848; II. Pražský sjezd a svatodušní bouře v červnu 1848; III. Nepokoje v Rakousku a význam kroměřížského sněmu; IV. Uherská revoluce 1848–1849; V. Charakteristika Bachova absolutismus; VI. Ústavní vývoj v 60. letech, rakousko-uherské vyrovnání a české strany

22. Porevoluční Evropa – Viktoriánská Anglie, Francie za Napoleona III. Sjednocení Itálie a Německa, Rusko v 19. století

I. Britská zahraniční i domácí politika za Viktorie; II. Vzestup a pád režimu Napoleona III.; III. Sjednocení Itálie do počátku 60. let; IV. Územní zisky Italů z pozdějších let; V. Sjednocení Německa a role Pruska / Rakouska v něm; VI. Reformy a krize v Rusku za Mikuláše I., Alexandra II. a Mikuláše II.

23. Příčiny a průběh 1. světové války a její výsledky. České země za války. Vznik Československa, jeho hospodářská a politická charakteristika.

I. Vznik (před)válečných koalic a napětí na Balkáně; II. Vypuknutí války, charakteristika jednotlivých front a slavných bitev; III. Vstup USA do války a vystoupení Ruska z ní; IV. Československý domácí a zahraniční odboj; V. Kapitulace Německého císařství; VI. Události 28. října 1918 a dalších dní; VII. Charakteristika první republiky (politika, reformy apod.)

24. Svět mezi dvěma světovými válkami. Versaillesko-Washingtonský systém. Rusko, Německo a Itálie

I. Obsah a význam versailleské mírové smlouvy; II. Další mírové smlouvy s poraženými státy; III. Společnost národů; IV. Bolševické Rusko, vznik SSSR a charakteristika tamního režimu; V. Nástup fašismu v Itálii a jeho charakteristika; VI. Krize Německa a následný hospodářský vzestup ve 20. letech

25. Světová hospodářská krize. Nástup nacismu v Evropě. Vývoj v ČSR ve 30. letech.

I. Hlubší a bezprostřední příčiny Velké hospodářské krize; II. Projevy krize u nás a v zahraničí; III. Cesta Hitlera a nacistů k moci; IV. Politika NSDAP ve 30. letech; V. Sudetská otázka a Henleinovci; VI. Mnichovská dohoda a Vídeňská arbitráž; VII. Charakteristika druhé republiky s důrazem na národnostní politiku a demokracii

26. Druhá světová válka. Základní mezníky v jejím průběhu. Československý odboj

I. Zahájení války a podíl Německa / SSSR na něm; II. Dobyetí kontinentální Evropy Německem; III. Bitva o Británii; IV. Otevření východní fronty a vstup USA do války; V. Obrat ve válce v letech 1943–1944 a operace Overlord; VI. Setkání Velké trojky; VII. Porážka Německa a Japonska r. 1945; VIII. Domácí a zahraniční odboj, heydrichiáda

27. Poválečné uspořádání světa v letech 1945–1949. Vývoj v Československu do roku 1948.

I. Okupace Německa a politika 4D; II. Vypuknutí a charakteristika studené války; III. Berlínská krize na konci 40. let a její výsledek; IV. Systém Národní fronty a prezidentské dekrety v Československu; V. Problematika odsunu a dosidlování pohraničí; VI. Růst vlivu KSČ a SSSR u nás; VII. „Vítězný únor“ r. 1948

28. Vznik sovětského bloku, studená válka, ohniska napětí a válečných konfliktů v 50.–80. letech

I. Charakteristika sovětského bloku a vnitřních problémů (Maďarsko, Jugoslávie, Čína); II. Integrace v rámci západního bloku; III. Význam dekolonizace; IV. Korejská válka a její důsledky do současnosti; V. Izrael jako dlouhodobé ohnisko napětí; VI. Příčiny, průběh a důsledky karibské krize; VII. Vietnamská válka a role USA v ní; VIII. Invaze do Afghánistánu (1979)

29. Vývoj v Československu od února 1948 do 60. let s důrazem na stalinismus. Pražské jaro.

I. Politické procesy a pracovní tábory v Československu; II. Ekonomika a zahraniční orientace ČSR ve 40.–50. letech; III. Vývoj po Gottwaldově smrti (měna, ústava, kultura aj.); IV. Klíčové změny r. 1968 a obrodný proces Pražského jara; V. Invaze „spřátelených“ vojsk do ČSR; VI. Počátek normalizace

30. Od normalizace k Sametové revoluci. Rozpad sovětského bloku po roce 1989. Svobodné volby a obnova demokracie v Československu. Vznik České republiky.

I. Charakteristika normalizačního režimu (bydlení, občanské svobody apod.); II. Vystoupení chartistů; III. Snaha o společenskou a ekonomickou proměnu SSSR v 80. letech; IV. Národnostní nepokoje v SSSR a jeho zánik; V. Policejní zásah z listopadu 1989 a reakce veřejnosti; VI. Přejít k demokracii a rozpad Československa; VII. Terorismus a vypjatý nacionalismus po konci studené války; VIII. Rozšiřování NATO a EU